

Bevegelse i varmt vann: Frihet og nonverbal kommunikasjon

Førsteamanuensis Kristin Vindhol Evensen, Institutt for barnehagelærerutdanning

Kreve4772@oslomet.no

Introduksjon

- Hvordan uttrykker fire unge menn med moderat, alvorlig eller dyp utviklingshemming, autismespekterdiagnoser og CP sine erfaringer når de beveger seg fritt i et varmtvannsbasseng?
- Et forskningsprosjekt som kun inkluderte perspektivene til de fire mennene og ikke deres nærpersoner.
- Kroppsfenomenologisk forståelse av bevegelse som fullverdig kommunikasjon.
- Aktivitetene i vannet tok utgangspunkt i det de fire mennene ville. Sensitive ansatte bygde videre på mennenes initiativ – det var ingen intervensjoner planlagt på forhånd.

Hensikt med prosjektet

- Å utfordre rådende forskningstilnæringer til kompleks funksjonshemming.
- Å gjennomføre forskning i vann som element for stor grad av bevegelsesfrihet.
- Bygger oppunder FNs bærekraftsmål om at ingen skal utelates.

Forskningsmetode

- Phenomenology of Practice (van Manen, 2014)
- 12 nærobservasjoner av ca 30 minutter.
- Aktivt deltakende i vannet sammen med de fire mennene.
- Skrev notater i etterkant av hver økt i bassenget.

Etikk

- Forskning som omhandler mennesker med komplekse og alvorlige funksjonsnedsettelse bygger i stor grad på hva andre kan fortelle om dem.
- I dette prosjektet anser jeg at mennenes måte å uttrykke seg på er fullverdig. Derfor kaller jeg dem «du» i teksten slik at de trer fram som aktive subjekter med egne agendaer.
- Formelt samtykke ble gitt av vergene, mens mennenes situerte samtykke kom til uttrykk i de konkrete situasjonene i bassenget:

Du slapper av i en blå gummibadering med albueene hengende over kanten og skuldrene høyt hevet. Resten av kroppen synker ned i det varme vannet. Jeg nærmer meg deg sakte, presenterer meg og spør om det er greit at jeg blir med deg for å bade. Du smiler og svarer med lys stemme, «du er en luring» mens du lager et tegn for lilla ved å dra fingeren din under øyet. "Skjærtorsdag, tenker på skjærtorsdag," fortsetter du, og så snur du deg mot hjørnet av bassenget. Du beveger føttene fram og tilbake mens du retter blikket ditt mot lyset fra vannet som treffer den hvite veggen. Du smiler, koser med øret ditt med den ene hånden og gjesper flere ganger.

Resultater

- 1) Å være nær den andre.
- 2) Uttrykk og kommunikasjon.
- 3) Ingen intervensjon er også en intervensjon.
- 4) Læring er toveis.

Å være nær den andre

Du setter igjen rullatoren din i garderoben og går til bassenget mens du støtter deg til vernepleier Maren. Når du kommer til bassengkanten går du stigen ned i vannet selv, mens du holder deg fast i rekkverket. Derfra beveger du deg langs kanten av bassenget med brystet mot flisene til du når den dypeste delen. Så snur du deg og går bort til Maren. Du legger haken din i halsgropen hennes og gir henne en lang klem.

Å være nær den andre

Du har en spilleliste du er veldig glad i. Mot slutten spiller et lydtema fra Drop Mania. Du går bort til Maren og legger deg ned i armene hennes. Hun leder deg forsiktig fram og tilbake gjennom vannet mens du ligger helt stille. Når sangen er slutt, reiser du deg og tar tak i en grønn flytefrosk. Du holder fast i den og går til den andre enden av bassenget. Der slipper du frosken, snur deg, og går tilbake til Maren.

Uttrykk og kommunikasjon

Jeg står omtrent to meter unna deg mens du holder en liten blå gummiball mot meg. Jeg holder hånden opp; du kaster ballen; jeg tar den imot og holder den opp mot deg. Du holder hånden din med bøyde fingre mot meg. Vi kaster ballen til hverandre helt til du snur deg bort og dykker under vann.

Ingen intervensjon er også en intervensjon

Du går bort til Maren og stiller deg med ansiktet tett opp til hennes. Du tar fingrene opp til kinnene hennes og holder dem der lenge. Maren venter, dere står begge stille, helt til Maren blåser opp kinnene. Du ser på henne, holder fingrene rolig i noen sekunder, og så klemmer du kinnene hennes innover, og hun blåser ut med et stort snøft. Dere ler hjertelig begge to.

Ingen intervensjon er også en intervensjon

"Tiden er ute," sier Haroon, "badingen er over." Du leter etter en liten gul ball som du gir til Miriam, som står på kanten. Deretter finner du en liten rød ball, en gul ball med pigger, en grønn synkeleke, og til slutt den store blå gummibaderingen. Miriam takker deg for hver leke du gir henne. Når det ikke er flere leker igjen i vannet går du sakte bort til stigen, klatrer opp og tusler rolig inn i dusjen.

Læring er toveis

Du ser på John som tar en grønn synkering og kaster den der vannet er omtrent en meter dypt. "Kan du plukke den opp?" spør John, og du legger deg på magen. Du flyter godt, holder ørene over vannlinjen mens du prøver å få tak i ringen med hendene, men uten hell. Plutselig tar du fart og dykker ned; én gang, to ganger, ingen pust imellom. Tredje gangen får du tak i ringen. Du gir den til John. Så prikker du armen hans forsiktig med to fingre, og dere utveksler en high-five.

Avslutning

- Å være fri fra forhåndsdefinerte forventninger om hvordan man skal bevege seg, viser hvilket kommunikativt potensiale som ligger i å legge til rette for situasjoner med frie bevegelser.
- Bevegelser vil finne sted når person og miljø korresponderer.

Avslutning

Ikke alle hendelser kan planlegges for. Vanligvis bruker du rosa badesandaler, men i dag er de ødelagt, så du har på deg et par grønne sklisisikre sokker i stedet. En beskjeden endring i type fottøy, men de grønne sokkene fungerer som en akselerator for bevegelse. "Jeg er en frosk," sier du. Frosker kan hoppe, og det kan du også. Beina dine er tynne, tærne dine krokete, og knærne peker innover, men, du a meg som du kan hoppe som en frosk i vannet.

Konklusjon

- Ansatte er betydningsfulle andre som kan legge til rette for, oppdage og respondere på bevegelsene til personer med komplekse funksjonsnedsettelse også når ingen intervensjoner blir satt i gang.
- Å anerkjenne bevegelser som kommunikasjon viser hvordan personer med komplekse funksjonsnedsettelse kan inkluderes i forskning uten at vi alltid lar andre prate på deres vegne.

Takk for oppmerksomheten!

For spørsmål eller kommentarer, ta gjerne kontakt på Kreve4772@oslomet.no

**Førsteamanuensis Kristin Vindhol Evensen, Institutt for
barnehagelærerutdanning**